

Oliwia Rumińska

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

ORCID: 0009-0006-4025-0639

Jak komunikują się adolescenti w Internecie? Analiza komentarzy pod postami na wybranych kontach instagramowych

Artykuł zawiera analizę sposobów komunikacji adolescentów w przestrzeni internetowej na podstawie komentarzy zamieszczonych na Instagramie. Punktem wyjścia jest charakterystyka okresu adolescencji jako etapu kształtowania tożsamości i relacji społecznych. W badaniu przeanalizowano 442 komentarze nastolatków w wieku 13–18 lat i przyporządkowano je do kategorii wskazujących na pozytywne lub negatywne formy komunikacji. Wyniki wskazują, że młodzież częściej wyraża sympatię, wsparcie i pozytywne emocje niż agresję słowną, choć hejt nadal pozostaje istotnym problemem. Zjawiska takie jak przemoc psychiczna, wulgaryzm czy seksualizacja podkreślają potrzebę działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie świadomego korzystania z mediów społecznościowych.

Słowa kluczowe: pedagogika, adolescencja, hejt, Instagram, komunikacja internetowa, media społecznościowe

How Do Adolescents Communicate Online? An Analysis of Comments Under Posts on Selected Instagram Accounts

The article presents an analysis of the ways adolescents communicate in the online space, based on comments posted on Instagram. The starting point is the characterization of adolescence as a stage of identity formation and development of social relationships. The study analyzed 442 comments posted by teenagers aged 13 to 18, assigning them to categories that reflect both positive and negative forms of communication. The results indicate that young people are more likely to express sympathy, support, and positive emotions than verbal aggression, although hate speech remains a significant issue. Phenomons such as psychological violence,

vulgar language, and sexualization highlight the need for preventive and educational actions aimed at promoting conscious and responsible use of social media.

Keywords: pedagogy, adolescence, hate speech, Instagram, online communication, social media

Wstęp

Okres adolescencji to czas intensywnych przemian biologicznych, emocjonalnych i społecznych, które wpływają na sposób, w jaki młodzi ludzie postrzegają siebie i otaczający ich świat. Jednym z kluczowych wyzwań tego etapu życia jest kształtowanie tożsamości – w wymiarze zarówno indywidualnym, jak i społecznym. Współczesna młodzież nieustannie przebywa na styku dwóch rzeczywistości: realnej i wirtualnej, a przestrzeń cyfrowa odgrywa coraz większą rolę w ich codziennym funkcjonowaniu. Duży wpływ na młodzież mają zwłaszcza media społecznościowe.

Instagram jako jedno z popularnych narzędzi komunikacji wizualnej umożliwia prezentowanie siebie, nawiązywanie relacji, komentowanie treści oraz uczestniczenie w wirtualnym życiu społecznym.

W niniejszym artykule przeanalizowano, na podstawie treści komentarzy publikowanych pod postami na wybranych kontach instagramowych, w jaki sposób adolescenci komunikują się w Internecie.

Istota i wyzwania okresu adolescencji

Adolescencja to ważny etap będący przejściem między dzieciństwem a dorosłością. Charakteryzuje się on usunąć licznymi zmianami rozwojowymi i kształtowaniem się dorosłych kompetencji. W tym czasie młodzi ludzie muszą zrewidować i przekształcić wzorce zachowań oraz normy wyniesione z dzieciństwa, co w konsekwencji prowadzi do ukształtowania tożsamości dorosłej osoby. Adolescencja niesie ze sobą zarówno ogromny potencjał rozwojowy, jak i wyzwania związane z odnalezieniem własnej ścieżki życiowej. Kluczowe znaczenie mają tutaj czynniki takie jak: indywidualna aktywność, samodzielność, poczucie wpływu na własne życie oraz umiejętność ponoszenia odpowiedzialności za swoje wybory. Ten okres rozwoju człowieka przypada na czas od około 10. r.ż. do 20. r.ż. człowieka (Peret-Drażewska, 2021, s. 80–81).

Adolescenci są szczególnie zainteresowani tym, co myślą o nich inne osoby, ze względu na to, że ich głównym celem jest umocnienie własnych ról społecznych

i poszukiwanie poczucia przynależności. Kryzys rozwojowy na tym etapie rozgrywa się pomiędzy ukształtowaniem spójnej i zintegrowanej osobowości oraz poczucia tożsamości a brakiem integralności i zagubieniem w kwestii własnej tożsamości. Wynikiem zmian zachodzących w nastolatkach mogą być zachowania, które dla dorosłych zazwyczaj są trudne. Adolescenty w poszukiwaniu własnej tożsamości mogą rezygnować ze szkoły i podejmować kolejne prace zarobkowe, które następnie porzucają. Aby bronić się przed poczuciem pomieszania tożsamości, młodzi ludzie niejednokrotnie dokonują stereotypizacji i okazują wrogość osobom, które są od nich różne – należą do innej grupy etnicznej, subkultury czy mają inny gust (Erikson, 2004, s. 84–90).

Proces kształtowania tożsamości, który u wielu nastolatków przebiega intensywnie i dynamicznie, odbywa się na dwóch poziomach. Pierwszy z nich – indywidualny – wiąże się głównie z dojrzewaniem biologicznym, rozwojem emocjonalnym, akceptacją zmieniającego się ciała i seksualności. Obejmuje również wybór życiowych celów, ustalanie systemu wartości, określanie własnych potrzeb, priorytetów i sposobu oceniania siebie oraz innych. Młodzi ludzie uczą się prezentować siebie w sposób, który najlepiej oddaje ich tożsamość. Jasna odpowiedź na pytanie: „Kim jestem?”, pomaga im zachować spójność i wewnętrzną stabilność, niezależnie od sytuacji i pojawiających się trudności. Drugi poziom odnosi się do społecznego wymiaru tożsamości, który kształtuje się w toku socjalizacji. Choć wpływ biologii nadal odgrywa ważną rolę, to właśnie kontekst społeczno-kulturowy, w którym dorasta młody człowiek, ma kluczowe znaczenie. Otoczenie społeczne, różnorodność kulturowa i etniczna wpływają na to, do jakich grup młodzież chce przynależać, z kim się identyfikuje i od kogo oczekuje akceptacji. W tym okresie nastolatek poszukuje wspólnych cech z innymi, by lepiej zrozumieć siebie i relacje z otoczeniem (Brzezińska i in., 2016, s. 249–250).

Adolescencja to złożony i wielowymiarowy etap rozwoju, który odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu się tożsamości jednostki. Młodzi ludzie, mierząc się z intensywnymi zmianami zachodzącymi na wielu płaszczyznach, podejmują próby zdefiniowania siebie i swojego miejsca w świecie. W tym czasie kształtuje się zarówno indywidualny, jak i społeczny wymiar tożsamości. Pierwszy związany jest z dojrzewaniem i rozwojem osobistym, drugi zaś – z relacjami i przynależnością do grup społecznych. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: „Kim jestem?”, wiąże się z licznymi wyzwaniem, a jednocześnie stanowi fundament dorosłego funkcjonowania. Okres ten, choć trudny i niejednokrotnie nacechowany licznymi trudnościami, jest niezbędny dla osiągnięcia dojrzałości, samodzielności i spójnego obrazu siebie.

Adolescenci w Internecie

Współczesny nastolatek poza trudnościami i wyzwaniem, które towarzyszą mu w realnym życiu, często musi mierzyć się z tymi, które występują w Internecie. Lata 20. XXI wieku to czas, w którym trudno znaleźć choć jednego młodego człowieka bez smartfona z całodobowym dostępem do Internetu. Trudno zatem oprzeć się wrażeniu, że rozwój młodych ludzi odbywa się jednocześnie na dwóch płaszczyznach – realnej i wirtualnej.

Współczesny adolescent to już nie tylko jednostka poszukująca własnej tożsamości w tradycyjnym sensie, lecz także nastolatek globalny, dorastający w cyfrowej rzeczywistości. Szybki rozwój technologii, powszechny dostęp do Internetu i ciągła obecność w mediach społecznościowych radykalnie zmieniły sposób, w jaki młodzież postrzega świat i siebie samych. Dzisiejszy nastolatek dorasta szybciej, a jego codzienność jest naznaczona natychmiastowym dostępem do informacji, globalnych trendów i nieustanną możliwością prezentowania siebie w przestrzeni online.

Środowisko cyfrowe kształtuje nowe wzorce aspiracji – młodzi ludzie chcą osiągać sukces szybko i z widocznym efektem. Często mierzą więc swoją wartość liczbą polubień, wyświetleń czy osób, przez które są obserwowani w rozmaitych mediach społecznościowych. W miejsce dawnego hasła: „Myśl globalnie, działaj lokalnie”, pojawiło się nowe podejście: „Myśl globalnie i działaj globalnie”, gdyż granice geograficzne przestają mieć znaczenie. Współczesny nastolatek może nawiązywać relacje, zdobywać wiedzę i budować swoją tożsamość w wymiarze światowym, bez wychodzenia z domu (Barwicka i Szymkowiak, 2012, s. 156).

Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych znacząco rozszerzył możliwości nawiązywania i podtrzymywania relacji międzyludzkich, oferując narzędzia, które pozwalają na kontakt niezależnie od granic geograficznych czy barier czasowych. Dzięki znajomości języków międzynarodowych bądź języka rozmówcy możliwe stało się także przekraczanie granic kulturowych. Już w drugiej połowie lat 90. XX wieku pojawiły się pierwsze portale społecznościowe, takie jak Classmates czy SixDegrees, umożliwiające odnawianie i utrzymywanie kontaktów z dawnymi znajomymi. W kolejnych latach powstawały następne platformy tworzące przestrzeń dla budowania społeczności internetowych. Na początku XXI wieku ogromną popularność zdobyły MySpace i Facebook. W 2003 roku uruchomiono LinkedIn, który miał charakter zawodowo-biznesowy. Kolejne lata przyniosły premiery takich serwisów jak Yahoo! 360° (2005), Twitter (2006), Pinterest (2010) – służący do dzielenia się treściami wizualnymi, oraz Snapchat (2011) – umożliwiający wysyłanie zdjęć i krótkich filmów w czasie rzeczywistym. Obecnie powstają liczne serwisy społecznościowe w różnych językach i formatach.

Dzielią się one na dwa główne typy: zewnętrzne (ang. *External Social Networking*, ESN), czyli otwarte i dostępne publicznie, oraz wewnętrzne (ang. *Internal Social Networking*, ISN), przeznaczone dla określonych grup – np. pracowników firmy, członków stowarzyszenia czy użytkowników zamkniętej społeczności, do której można dołączyć wyłącznie za zaproszeniem. Współcześnie również w ramach otwartych serwisów jest możliwe tworzenie zamkniętych grup o prywatnym charakterze (Tanaś, 2016, s. 5–6).

W Polsce pierwsze portale społecznościowe zaczęły funkcjonować po 2000 roku. Powszechniejszy dostęp do komputerów i Internetu, a także niższe koszty ich użytkowania przyczyniły się do wzrostu popularności rodzimych serwisów, takich jak Fotka, Sympatia, Grono.net, Photoblog czy Nasza Klasa. Polska wersja Facebooka została uruchomiona w 2008 roku i dzięki prostocie oraz szerokiemu wachlarzowi funkcji szybko zdobyła pozycję lidera wśród portali społecznościowych.

Dziś media społecznościowe to nie tylko przestrzeń dla prywatnych użytkowników. Coraz częściej korzystają z nich również firmy, instytucje oraz organizacje rządowe i pozarządowe. Integracja Internetu z urządzeniami mobilnymi sprawiła, że tradycyjna komunikacja została zastąpiona przez interaktywny i wielowymiarowy dialog w przestrzeni cyfrowej (Tanaś, 2016, s. 6–7).

Przeprowadzone badania *MŁODE GŁOWY. Otwarcie o zdrowiu psychicznym*, obejmujące 184 447 osób z całej Polski (ze wszystkich jej województw), dostarczyły ważnych informacji dotyczących zdrowia psychicznego nastolatków, również pod względem korzystania przez nich z Internetu. Z raportu wynika, że 81,6% dzieci przed ukończeniem 13. r.ż. ma konto na portalu społecznościowym, mimo że wiele platform oficjalnie dopuszcza rejestrację dopiero po ukończeniu tego wieku. Najmłodszy użytkownicy szybko wkraczają w świat mediów społecznościowych, który nie zawsze jest dostosowany do ich emocjonalnej dojrzałości i potrzeb rozwojowych, a co za tym idzie – może kształtować niekorzystne wzorce korzystania z nich (Flis i Dębski, 2023, s. 105).

Ponad połowa, bo 60,9% adolescentów doświadczyło internetowego hejtu w ciągu roku. Jest to niepokojący wynik, zwłaszcza ze względu na to, że negatywne komentarze, agresja i przemoc słowna mogą silnie i negatywnie wpływać na samoocenę, poczucie bezpieczeństwa i zdrowie psychiczne młodych ludzi (Flis i Dębski, 2023, s. 71).

Kolejnym zjawiskiem charakterystycznym dla pokolenia cyfrowych nastolatków jest FOMO (ang. *Fear of Missing Out*), czyli lęk przed tym, że coś ważnego dzieje się bez ich udziału. W badaniu 16% respondentów przyznało, że regularnie doświadcza silnego FOMO, co może skutkować nadmiernym korzystaniem z Internetu, trudnościami z koncentracją, pogorszeniem nastroju i problemami w relacjach interpersonalnych (Flis i Dębski, 2023, s. 70).

Dane z raportu ukazują, jak ogromny wpływ na rozwój emocjonalny i społeczny młodzieży ma obecność w świecie cyfrowym. Coraz wyraźniej widać potrzebę wsparcia młodych ludzi w nauce krytycznego korzystania z mediów, rozwijania kompetencji cyfrowych, a także budowania granic w świecie online.

W rozważaniach o tym, w jaki sposób adolescenti są obecni w przestrzeni internetowej, istotny jest sposób, w jaki się komunikują. Internet, jak wskazano wcześniej, stwarza możliwość do nawiązywania kontaktu nie tylko ze znajomymi i rodziną, lecz także z dowolnymi osobami z całego świata.

Wraz z rozwojem środowiska cyfrowego wykształciły się różne formy komunikacji międzyludzkiej, które można sklasyfikować według charakteru i sposobu przekazywania informacji. Jan Grzenia (2006, s. 43) wyróżnia trzy podstawowe typy komunikacji internetowej:

1. Komunikacja konwersacyjna (czatowa) – odbywa się w czasie rzeczywistym i charakteryzuje się natychmiastową wymianą wiadomości między uczestnikami. Przykładami są czaty, komunikatory internetowe, wideorozmowy czy aplikacje do szybkiej wymiany wiadomości. Umożliwiają one dynamiczny dialog przypominający rozmowę twarzą w twarz, jednak realizowany za pośrednictwem technologii.
2. Komunikacja korespondencyjna (e-mailowa) – ma charakter asynchroniczny, uczestnicy nie muszą być jednocześnie obecni online. Przekaz odbywa się z opóźnieniem, co pozwala na przemyślenie treści i dłuższy czas reakcji. Przykłady to poczta elektroniczna, fora internetowe czy listy dyskusyjne. Ten typ komunikacji jest często wykorzystywany w kontaktach formalnych i zawodowych.
3. Komunikacja hipertekstowa – polega na publikowaniu treści dostępnych dla szerokiego grona odbiorców w sieci World Wide Web. Komunikacja ta ma charakter jednostronny lub ograniczenie interaktywne – odbiorca najczęściej przyswaja gotową treść, np. w postaci artykułu, wpisu blogowego czy strony internetowej. Cechą charakterystyczną jest możliwość nawigowania po treściach za pomocą hiperłączy, co pozwala na swobodne przemieszczanie się między powiązаныmi informacjami.

Specyficzną formą komunikacji internetowej jest hejt. Wypowiedzi hejterskie są intensywnie nacechowane negatywnie. Takie słowa mają na celu jedynie skrzywdzić osobę, wobec której są kierowane. Często autorzy tego typu wpisów stosują wulgaryzmy. Konsekwencjami hejtu dla osób doświadczających go mogą być: obniżenie nastroju, niepokój, lęk, depresja, a nawet samobójstwo (Gawenda, 2019, s. 47–51).

Charakterystyka Instagrama jako medium społecznościowego

Instagram, jak wynika z regulaminu (Instagram, 2025), to globalna platforma społecznościowa należąca do firmy Meta Platforms, zaprojektowana z myślą o umożliwieniu użytkownikom tworzenia, udostępniania i komentowania różnorodnych treści multimedialnych – przede wszystkim zdjęć, filmów, relacji (*stories*) i transmisji na żywo. Serwis umożliwia również prowadzenie rozmów prywatnych (czat), obserwowanie kont innych użytkowników, a także reagowanie na ich publikacje za pomocą polubień, komentarzy i udostępnień. Platforma oferuje spersonalizowane doświadczenia, dostosowane do aktywności użytkownika, poprzez prezentowanie mu treści i kont zgodnych z jego zainteresowaniami. W tym celu wykorzystuje systemy rekomendacji i technologie uczenia maszynowego. Jest to również przestrzeń wykorzystywana przez influencerów, marki i przedsiębiorstwa do promowania produktów oraz prowadzenia działań reklamowych.

Instagram zastrzega, że z serwisu mogą korzystać osoby, które ukończyły co najmniej 13 lat, ponadto platforma wprowadza liczne środki ochrony społeczności, m.in.: systemy zapobiegania nadużyciom i mowie nienawiści, możliwość zgłaszania niepożądanych treści, blokowanie kont naruszających zasady społeczności (np. w przypadku publikowania treści nielegalnych lub szkodliwych), mechanizmy wspierające prywatność, np. ustawienia prywatnego profilu czy ograniczenia dostępu do komentarzy i wiadomości. W przypadku wielokrotnego naruszania regulaminu (np. publikowania nielegalnych treści, uporczywego nękania) konto użytkownika może zostać zawieszona lub trwale usunięta (Instagram, 2025).

Z perspektywy adolescentów Instagram może odgrywać ważną rolę w procesie budowania tożsamości, przynależności społecznej i ekspresji własnej osoby. Młodzi użytkownicy korzystają z niego zarówno do nawiązywania i podtrzymywania relacji rówieśniczych, jak i do prezentowania swojego wizerunku i uczestniczenia w aktualnych trendach.

Prezentacja badań własnych

Badania polegały na analizie komentarzy użytkowników i użytkowniczek Instagrama w wieku od 13. r.ż. do 18. r.ż. Zakwalifikowano wyłącznie komentarze osób, które w opisie profilu zamieściły informacje o swoim wieku. Łącznie przeanalizowano 442 komentarze. Celem badań było zdobycie wiedzy o tym, w jaki sposób adolescenty komunikują się ze sobą w Internecie, oraz o tym, czy w przestrzeni internetowej są oni wobec siebie wspierający (okazują życzliwość, zrozumienie, oferują wsparcie i prawią komplementy) czy destrukcyjni (posługują się hejtem,

wulgaryzmami, wyzwiskami, starają się sprawić innym przykrość). Zebrane komentarze przypisano do następujących kategorii:

1. Pozytywne odnośnienie się do treści: komentarze wyrażające aprobatę, uznanie, pochwały odnoszące się do postów zamieszczonych na profilu autora/autorki.
2. Negatywne odnośnienie się do treści: komentarze wyrażające dezaprobatę, krytykę (z zachowaniem szacunku do autora/autorki, bez wulgaryzmów), odnoszące się do postów zamieszczonych na profilu autora/autorki.
3. Komplementy dotyczące cech charakteru i wyglądu: komentarze takie jak „jesteś super”, „piękna”.
4. Dezaprobata dotycząca cech charakteru i wyglądu: komentarze, które w nieprzychylny sposób odnosiły się do wyglądu i charakteru autorów/autorek, jednocześnie jednak nie stanowiły hejtu.
5. Pozytywne emotikony¹: serca, uśmiechy.
6. Negatywne emotikony: czaszka (wyraża zażenowanie), wymiotująca twarz.
7. Emotikony nacechowane seksualnie: bakłażan (oznacza męskie narządy płciowe), kot (oznacza kobiece narządy płciowe), brzoskwinia (oznacza pośladki).
8. Słowa wsparcia: najczęściej pojawiające się przy treściach, w których ich autor/autorka opowiada o swoich trudnych doświadczeniach. Do tej grupy zaliczono komentarze zarówno takie jak „trzymaj się”, jak i te zawierające opisy przeżywania podobnych trudności przez autorów/autorki komentarzy.
9. Prośby o prywatny kontakt i pozdrowienia: komentarze, w których jest zawarta prośba o odpowiedź na pytanie zadane na prywatnym czacie. Na kontach, które są obserwowane przez większe grono odbiorców (>1000), pojawiały się komentarze typu „idolka pozdrowi?”.
10. Pytanie o części ubioru i akcesoria: komentarze zawierające prośby o informacje, w jakim sklepie można kupić ubrania lub akcesoria (biżuteria, kosmetyki, kubki, torebki), które autor/autorka pokazuje w swoich postach lub które są widoczne w tle.
11. Groźby agresji fizycznej: komentarze, które zostały zaklasyfikowane do tego obszaru, stanowiły groźby od – najprawdopodobniej – osób, które znały się osobiście z autorami/autorkami postów (pojawiały się informacje o życiu prywatnym, takie jak miasto zamieszkania czy dane szkoły, do której uczęszczają), oraz od osób nieznanymi, na co wskazywało sformułowanie „jakbym cię spotkał...” występujące na początku takich komentarzy.

---

¹ Analizowane w tej kategorii komentarze nie zawierały innej treści oprócz emotikon.

12. Nakłanianie do zażywania narkotyków: komentarze te pojawiły się na jednym profilu, na którym osoby komentujące podawały nazwy konkretnych substancji, które autor ma zażyć, aby zachowywać się, w ich ocenie, normalnie.
13. Polecenia usunięcia konta: komentarze z tej kategorii wyrażały w specyficzny sposób niechęć do autorów/autorek, zazwyczaj ograniczały się do krótkiego „usuń konto”.
14. Hejt dotyczący:
  - a) stanu psychofizycznego: komentarze zawierające wulgaryzmy i wyzwiska kierowane do osób, które w postach dzieliły się swoimi problemami ze zdrowiem psychicznym, oraz do osób otyłych;
  - b) wieku: komentarze kierowane najczęściej do osób młodszych (13–14 lat), zawierające wulgaryzmy. Autorzy/autorki odbierali/odbierały osobom publikującym prawo do własnych opinii i poglądów ze względu na młody wiek;
  - c) zażywania narkotyków: pod jednym z postów pojawiły się komentarze wulgarnie określające autora treści, autorzy/autorki wpisów uznawali/uznawały, że „ćpun” (osoba zażywająca narkotyki) nie ma prawa głosu;
  - d) narodowości: komentarz odnosił się do nastolatka z Ukrainy – komentujący w wulgarny sposób prezentował względem niego swoje rasistowskie poglądy;
  - e) orientacji seksualnej: komentarze zawierające wulgarne określenia osób homoseksualnych, często wyrażane na podstawie wyglądu, nieodnoszące się do faktycznej orientacji seksualnej autorów/autorek postów;
  - f) seksualności: komentarze kierowane do dziewcząt, zawierające wulgarne opisy ich ciał i zarzucające podejmowanie się pracy seksualnej;
  - g) bycia członkiem rodziny: komentarze, w których osoby publikujące je naśmiewały się z autorów/autorek postów, uznając, że rodzice muszą się ich wstydzić, czy twierdząc, że publikacje są powodem do popełnienia samobójstwa przez któregoś z członków rodziny.

Wyniki badań

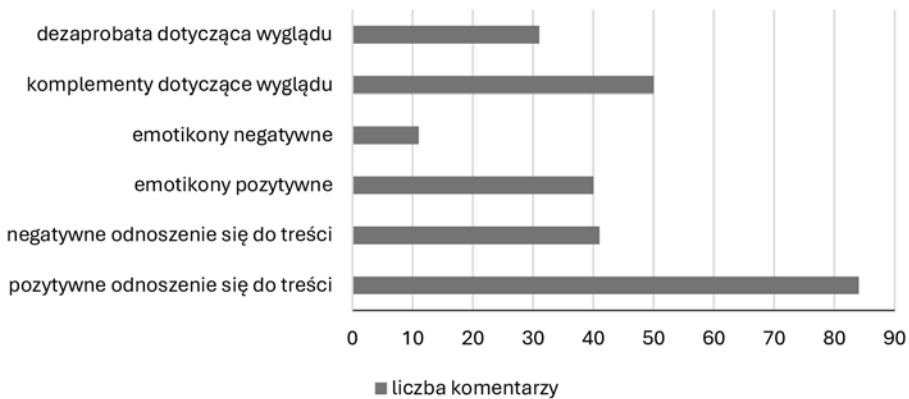
Wskazane wyżej szczegółowe kategorie komentarzy przypisano do czterech ogólnych grup:

1. Sympatie wobec użytkowników – w tej grupie znalazły się komentarze, które wyrażały opinie osób komentujących na temat autorów i autorek danych treści oraz tego, co zamieszczają na swoich profilach. Były to komentarze nie zawsze w pełni pozytywne, jednocześnie nie zawierały one

hejtu. W tych, które wyrażały antypatie, często pojawiało się sformułowanie „moim zdaniem”.

2. Negatywne nastawienie wobec rozmówcy – komentarze z tej grupy miały na celu sprawić przykrość autorom/autorkom publikowanych treści, jednak nie można ich zaklasyfikować jako hejt. Wypowiedzi osób komentujących zawierały osobiste opinie przedstawione jako uogólnione twierdzenia na temat ludzkich preferencji.
3. Pozytywne nastawienie wobec rozmówcy – komentarze, które można określić jako przyjacielskie, zawierały wsparcie i sprzyjały budowaniu głębszych relacji.
4. Hejt: komentarze zawierające przemoc słowną, wulgaryzmy, treści obrażające innych.

Analiza komentarzy z grup sympatii i antypatii wobec użytkowników została przedstawiona na wykresie 1.

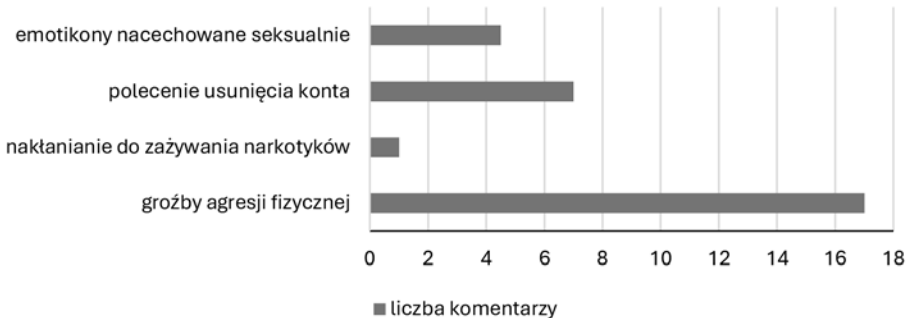
Wykres 1. Sympatie i antypatie wobec użytkowników

Źródło: opracowanie własne.

Na wykresie zilustrowano, jak rozkłada się liczba komentarzy w sześciu szczegółowych kategoriach związanych z reakcjami na treści publikowane w mediach społecznościowych. Dominowały komentarze o pozytywnym wydźwięku, co może świadczyć o aprobachie tych treści lub zainteresowaniu nimi ze strony odbiorców. Na dalszych miejscach znalazły się wypowiedzi pozytywnie nacechowane emocjonalnie oraz odnoszące się do wyglądu – zarówno w formie komplementów, jak i wyrazów dezaprobata. Świadczy to o obecności krytycyzmu i niezgody, choć tego typu reakcje były wyraźnie mniej liczne niż komentarze pozytywne. Najrzadziej pojawiały się negatywne emotikony, co może wskazywać na niewielką skłonność użytkowników do wyrażania antypatii za pomocą symboli graficznych.

Ogólny układ danych dowodzi przewagi pozytywnej komunikacji nad negatywną i sugeruje względnie zrównoważoną atmosferę dyskusji, z przewagą komentarzy konstruktywnych lub wspierających nad dezaprobatą.

Analiza komentarzy z grupy negatywnego nastawienia do rozmówcy została przedstawiona na wykresie 2.

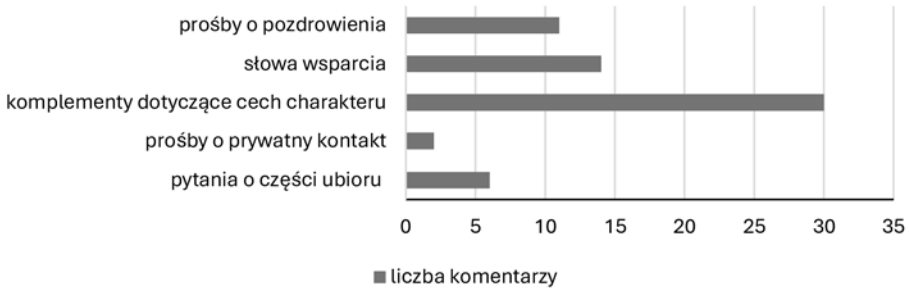

Wykres 2. Negatywne nastawienie do rozmówcy

Źródło: opracowanie własne.

W obrębie wypowiedzi świadczących o negatywnym nastawieniu do rozmówcy dominującą kategorią były komentarze zawierające groźby agresji fizycznej, które liczbowo znacząco przewyższały pozostałe formy ekspresji wrogich postaw. Zdecydowanie rzadziej pojawiały się sugestie dotyczące usunięcia konta oraz komunikaty nacechowane seksualnie, wyrażane za pomocą emotikonów. Choć liczbowo mniej znaczące, to jednak są one istotne z punktu widzenia analiz przemocy symbolicznej oraz seksualizacji komunikacji w sieci. Wskazują bowiem na istnienie subtelnych, ale potencjalnie szkodliwych form ekspresji, które mogą naruszać granice psychiczne odbiorców, zwłaszcza jeśli komentarze tego typu są kierowane do osób niepełnoletnich. Sporadycznie odnotowano także wypowiedzi promujące zachowania ryzykowne, takie jak zażywanie substancji psychoaktywnych. Pomimo niskiej liczebności obecność tego rodzaju komentarzy zasługuje na szczególną uwagę ze względu na ich potencjalnie niebezpieczny wpływ na zdrowie i rozwój adolescentów, do których takie przekazy mogły być kierowane.

Analiza komentarzy z grupy pozytywnego nastawienia do rozmówcy została przedstawiona na wykresie 3.

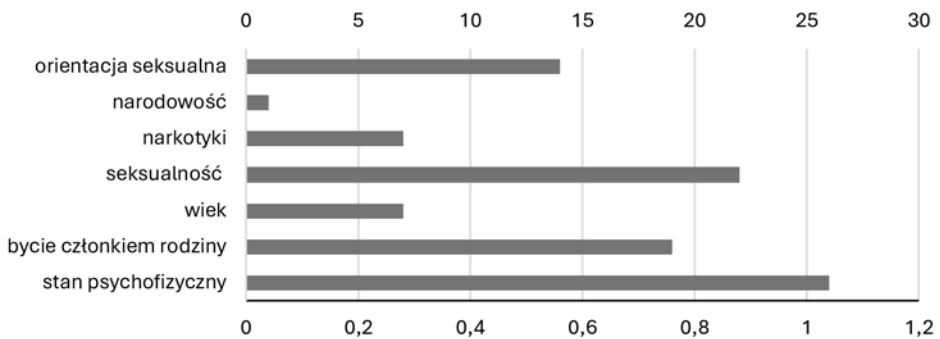

Wykres 3. Pozytywne nastawienie do rozmówcy

Źródło: opracowanie własne.

Na wykresie zaprezentowano rozkład komentarzy zakwalifikowanych do kategorii pozytywnego nastawienia wobec rozmówcy. Dane te pozwalają przyjrzeć się, w jaki sposób użytkownicy okazują aprobatę i sympatię w przestrzeni cyfrowej, szczególnie w kontekście interakcji interpersonalnych. Najliczniejszą kategorię stanowiły komplementy odnoszące się do cech charakteru, co może świadczyć o zaangażowaniu emocjonalnym lub wysokim poziomie empatii w komunikacji. Na drugim miejscu znalazły się słowa wsparcia, które mogą odgrywać kluczową rolę w budowaniu relacji, szczególnie w środowisku adolescentów, w którym potrzeba akceptacji i przynależności społecznej jest szczególnie silna. Na trzecim miejscu znalazły się prośby o pozdrowienia, które – choć pozornie błahe – mogą stanowić wyraz sympatii i chęci nawiązania kontaktu. Analiza tych wyników wskazuje, że w komunikacji adolescentów ważne jest budowanie pozytywnych relacji, widoczne w umiejętności skupienia się na emocjach i na charakterze rozmówcy.

Analiza komentarzy z grupy hejtu została przedstawiona na wykresie 4.

Wykres 4. Hejt

Źródło: opracowanie własne.

Na wykresie zestawiono liczbę komentarzy zakwalifikowanych jako wypowiedzi zawierające hejt, pogrupowanych według tematyki zgodnie z przedmiotem obraźliwych treści. W analizie uwzględniono różnorodne obszary wrażliwe, w których użytkownicy doświadczali uprzedzeń, stygmatyzacji bądź ataków personalnych. Najczęściej obraźliwe komentarze odnosiły się do stanu psychofizycznego, wyglądu, kondycji fizycznej, stanu emocjonalnego lub domniemanych zaburzeń psychicznych. W przypadku hejtu dotyczącego seksualności komentarze często miały charakter uprzedzeń lub uprzedmiotowienia, co stanowiło zdecydowane przekroczenie granic prywatności i intymności.

Wnioski

Jak wynika z analizowanych komentarzy, adolescenty w Internecie w komunikacji za pośrednictwem komentarzy częściej mają do siebie stosunek pozytywny niż negatywny. Świadczy o tym fakt, że spośród analizowanych komentarzy najwięcej z nich zawierało pozytywne odniesienia do publikowanych treści, pojawiały się słowa wsparcia i komplementy.

Z pewnością niepokojący jest każdy przejaw hejtu, ponieważ takie komunikaty mają negatywny wpływ na psychikę, szczególnie wśród adolescentów, którzy potrzebują poczucia przynależności. Komentarze zawierające hejt stanowiły 21,72% wszystkich komentarzy i najczęściej odnosiły się do stanu psychofizycznego oraz seksualności. Z tego względu, projektując zajęcia profilaktyczne w zakresie korzystania z nowych mediów, należy zwrócić szczególną uwagę na te obszary i uwzględnić prowadzenie z nastolatkami rozmów dotyczących akceptacji i tolerancji oraz skutków przemocy psychicznej, ze szczególnym uwzględnieniem hejtu.

Komplementy pisane przez adolescentów częściej dotyczyły wyglądu niż cech charakteru. Warto zwracać uwagę młodzieży na to, że cechy, które są prawdziwie istotne w drugim człowieku, dotyczą jego charakteru i postępowania, a nie fizyczności.

Zakończenie

Przeprowadzona analiza wybranych komentarzy nastolatków na Instagramie pokazuje, że pomimo wyzwania związanych z obecnością w przestrzeni cyfrowej wielu adolescentów wykazuje pozytywne postawy wobec innych użytkowników. Pojawiające się komplementy, słowa wsparcia oraz przyjazne interakcje świadczą o potrzebie bliskości i akceptacji, charakterystycznej dla tego etapu rozwoju.

Jednocześnie niepokojący pozostaje odsetek hejtu, który może negatywnie wpływać na samoocenę, zdrowie psychiczne i poczucie bezpieczeństwa młodych ludzi.

Wyniki badań podkreślają potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych oraz edukacyjnych, które pomogą adolescentom rozwijać empatię, odpowiedzialność cyfrową i kompetencje społeczne w środowisku online. Internet – szczególnie media społecznościowe – powinien być przestrzenią wspierającą rozwój młodzieży, a nie źródłem przemocy czy wykluczenia. To, w jaki sposób młodzi ludzie komunikują się w sieci, odzwierciedla nie tylko ich tożsamość, lecz także wartości, które przyswajają w procesie socjalizacji – dlatego warto poświęcać uwagę temu, jak ich wirtualne relacje mogą wspierać lub zaburzać ich dojrzewanie.

Bibliografia

- Barwicka A.M. i Szymkowiak E. (2012). Portale społecznościowe jako „używka” okresu adolescencji. *Przegląd Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny*, 4, 94–101.
- Brzezińska A.L., Appelt K. i Ziółkowska B. (2016). *Psychologia rozwoju człowieka*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Erikson E.H. (2004). *Tożsamość a cykl życia*. Przeł. M. Żywicki. Poznań: Zysk i S-ka.
- Flis J. i Dębski M. (2023). *Raport Młode Głowy. Otwarcie o zdrowiu psychicznym*. https://mlodeglowy.pl/wp-content/uploads/2023/04/MLODE-GLOWY.-Otwarcie-o-zdrowiu-psychicznym_-Raport-final.pdf [dostęp: 1.03.2025].
- Gawenda A. (2019). Hejt jako przejaw patologicznych zachowań i konsekwencja rozwoju technologicznego. *Bezpieczeństwo. Obronność. Socjologia*, 9/10, 45–63.
- Grzenia J. (2006). *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Peret-Drażewska P. (2021). Specyfika rozwojowa okresu adolescencji. Implikacje dla praktyki wychowawczej. *Roczniki Pedagogiczne*, 13(4), 73–90. <http://doi.org/10.18290/rped21134.7>
- Instagram (2025). *Regulamin*. https://help.instagram.com/581066165581870/?locale=pl_PL [dostęp: 1.03.2025].
- Tanaś M. (2016). Diagnoza funkcjonowania nastolatków w sieci – aspekty społeczne, edukacyjne i etyczne. W: tegoż (red.), *Nastolatki wobec Internetu* (s. 5–10). Warszawa: Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa.